

Praca dydaktyczna, konferencje polonistów, literatura metodyczna, analiza wyników nauczania wskazują, że uczniowie dość swobodnie mówią i piszą na temat treści utworu epickiego, gorzej sobie radzą z problematyką, przyporządkowaniem dzieła do rodzaju i gatunku, odczytaniem kontekstu, funkcji elementów konstrukcyjnych, konwencji literackiej, zróżnicowania słownictwa, funkcji środków językowych. Wynika to, naszym zdaniem, z niedostatku aparatu poznawczego, a więc w pierwszej kolejności funkcjonalnego słownictwa teoretycznoliterackiego.

Opracowanie ma na celu zapoznanie polonistów uczących w szkole podstawowej i gimnazjum z nową metodą nauczania, opartą na MODELU, który dla ucznia staje się narzędziem do analizy tekstów epickich. Praca z MODELAMI efektywnie wpłynęła na rozwój naszych uczniów w zakresie wiedzy i umiejętności oraz postawy w stosunku do przedmiotu i nauczyciela.

MODELE PRACY mogą być wykorzystywane na lekcjach, na zajęciach z uczniem zdolnym lub wymagającym wsparcia. Dają gwarancję zrozumienia i utrwalenia pojęć teoretycznoliterackich, służą pogłębieniu refleksji o epice, stanowią podstawę do formułowania wypowiedzi ustnych i pisemnych.

Zgodnie z zasadami oceniania holistycznego ocenie podlegać będzie struktura wypowiedzi ucznia. W formach narracyjnych:

- warstwa treściowo-kompozycyjna (zgodność z tematem, fabuła – zdarzenia połączone relacjami przyczynowo-skutkowymi /lub następstwem w czasie i/lub teleologicznie, konsekwencja narracji z możliwością zamierzonych zmian, wyraziste i zindywidualizowane postaci (bohaterowie), pejzaż akcji, pejzaż świadomości);
- warstwa językowo-stylistyczna (stosowność konstrukcji składniowych i odpowiednia dla nich interpunkcja, stosowność słownictwa i frazeologii, fleksja);
- ortografia.

Ocenianie holistyczne zakłada stosowanie instrukcji dla ucznia, która pomaga mu zrozumieć wymagania i zaakceptować otrzymaną ocenę. W rezultacie prowadzi do przetwarzania wiedzy teoretycznoliterackiej na praktykę. Koncepcja modelowego nauczania oparta na uniwersalnych wzorach do opanowania złożonych umiejętności polonistycznych daje gwarancję zrozumienia/poznania pojęć (autor, adresat, tytuł, świat przedstawiony, narrator, fabuła: wątki, bohaterowie; budowa akcji noweli: przedakcja, rozwój akcji, punkt kulminacyjny, rozwiązanie akcji, puenta; gatunek, temat, problematyka).

Nasza koncepcja metodyczna nie zakłada wprowadzania definicji pojęć. Uczeń dochodzi do ich zrozumienia dzięki precyzyjnym i hierarchicznie zadawanym pytaniom, stopniowo odnajdując wzajemne powiązania i zależności między poszczególnymi elementami struktury dzieła.

MODELE pozwalają na samodzielną pracę ucznia. W związku z tym rola nauczyciela koncentruje się na:

- pobudzeniu **zainteresowania** światem przedstawionym w utworze epickim,
- stopniowym budowaniu **wiedzy** ucznia/odbiorcy tekstu kultury w oparciu o MODEL,
- **rekapitulacji** (prezentacja wypowiedzi ustnej lub pisemnej ucznia),
- ocenianiu holistycznym wypowiedzi ustnej lub pisemnej ucznia na temat świata przedstawionego lub jego wybranych elementów.

Autorki